

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Hrabani Mavri Liber De Chorepiscopis & dignitate atque officio eorum. Ad
Drogonem Episcopum Metensem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

HRABANI MAVRI

LIBER

DE CHOREPISCOPIIS

& dignitate atque officio eorum.

Ad Drogonem Episcopum Metensem.

DRUGONI summo Pontifici Hrabanus famulus Christi salutem. Postquam per nos transeuntes abistis, cogitavi mecum de hoc quod mihi presentialiter retulistis, qualiter quidam ex * occidentalibus Episcopis fenserint de Chorepiscoporum ordine, & quod quidam eorum reordinaret illos qui temporibus antecessorum suorum ab Chorepiscopis ordinati sunt Presbyteros atque Diaconos necnon & Ecclesias ab eis similiter consecratas, prophans omnem sanctificationem pristinam quasi non legitimam, quam tamen cum consensu atque præcepto Episcoporum suorum ipsi Chorepiscopi perpetraverunt. Vnde & schismata in Ecclesia Dei oriuntur, cum retores populi Dei in doctrina sua ab invicem discrepant; alij dicentes licere Chorepiscopis cum consensu atque præcepto majorum suorum, hoc est, Præsulum civitatum sub quibus ipsi degunt, manus baptizatis imponere ut accipiant Spiritum sanctum, Presbyterosque atque Diaconos necnon & ceteros gradus Ecclesiæ ordinare; alij verò affirmantes nullo modo eis hoc ministerium competere, sed tantum illis Episcopis qui urbibus præfunt. Ex quo videlicet excitantur sectæ, invidia, ira, rixæ, æmulationes, dissensiones, contentiones; per quæ multi de populo videntes magistrorum dissensionem, non mediocriter scandalizantur. Non enim huiusmodi litigatores illam concordiam apostolicam sequuntur de qua Philippenses Paulus obsecrat dicens: *Si qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium caritatis, si qua societas spiritus, si qua viscera miserationis, implete gaudium meum, ut idem sapientis, eandem caritatem habentes, unanimes, idipsam sentientes, nihil per contentionem, neque per inanem gloriam, sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes, non quæ sua sunt singuli con-*

siderantes, sed ea quæ aliorum sunt. Vnde & ipse volens juniore suos auditoribus commendare, & non dispectos sed acceptabiles reddere, Corinthios per epistolam suam admonet dicens: Rogo ergo vos, fratres, imitatores mei estote. Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus carissimus & fidelis in Domino, qui vos commonefaciat vias meas, quæ sunt in Christo Iesu, sicut ubique & in omni Ecclesia doceo. Et rursus: Si autem, inquit, venerit Timotheus, videte ut sine timore sit apud vos. Opus enim Domini operatur, sicut & ego. Ne quis ergo illum spernat, deducite illum in pace, ut veniat ad me. Expecto enim illum cum fratribus. Philippensibus quoque de eodem Timotheo ita scripsit dicens: Neminem enim habeo tam unanimum, qui sincera affectione pro vobis sollicitus sit. Omnes enim quæ sua sunt querunt, non quæ sunt Iesu Christi. Experimentum autem ejus cognoscite, quoniam sicut patri filius mecum servavit in evangelio. Nam & præceptum humilitatis ut daret, ab ipsa Veritate sumpsit, quæ in evangelio discipulos de primatu contententes instruxit, dicens: Reges gentium dominantur eorum; & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic. Sed qui major est in vobis, fiat sicut junior, & qui præcessor est, sicut ministrator. Et suo exemplo eos confirmans sequitur dicens: Ego autem in medio vestri sum sicut qui ministrat. Filius enim hominis non venit ministrari, sed ministrare & dare animam suam redemptionem pro multis.

Habebant enim ipsi Apostoli adjuutores in prædicatione evangelij Christi, qui etiam ordinationes fecerunt ex præceptis eorum. Vnde legitur in codice quem Damasus Papa de Episcopis Romanæ Ecclesiæ petente Hieronymo Presbytero conscripsit, quod Linus & Cletus ex præcepto beati Petri ordinationes Presbyterorum fecerint; cum tamen post passionem Petri, non illi, sed Clemens in honorem cathedræ successerit,

N n iij

* Occidentalium
tunc Hrabanus
intelligit eos Episcopos qui inter
Habanum & Alpes,
Pyrenæos montes,
Garoniam, & mare
mediterraneum
constituti sunt.
Hinc enim impet-
si pariter, addita
sunt Carthago,
Herculanus, & cetera
vulgo sunt voca-
ta.

Philipp. 1.

1. Cor. 4.

1. Cor. 16.

Philipp. 2.

Luc. 22.

111d.

Matth. 10.

ipso eidem tradente principe Apostolorum, sicut epistola ejusdem Clementis scripta ex mandato Petri ad Iacobum fratrem Domini restatur. Hinc reor quod usus Chorepiscoporum primum originem sumpserit, & hæcenus in Ecclesia catholica retineatur, ut ipsi Chorepiscopi à propriis Episcopis suis ordinati, juxta præceptum eorum Diaconos & Presbyteros ac ceteros gradus ordinent, atq; reliqua officia sacerdotalis officij peragant. Vnde miror quomodo isti qui hanc contentionem movent, ordinem Chorepiscoporum tantum dispiciant ut penè eis nihil amplius dignitate Presbyterorum tribuant, cum hoc nec novorum nec antiquorum nec etiam ipsis Apostolorum dogmatibus consuetudinibusque conveniat, sed in sensu simul ac dogmate dissentiat. Claret enim hoc, quod in his non ratio & humilitas, sed invidia atque superbia dominantur, ita ut dispectis cooperantibus suis, ipsi soli potentes ac sanctificatione pollentes videri appetant, & hoc quod sancti patres propter concordiam & unionem singulis dignitatibus conscripserunt, ipsi magis damnationem noxiam quam discretam dispositionem esse putent.

Præcipiunt enim sacri canones qualiter unusquisque ordo mensuram suam custodiat à minimo usque ad maximum, & minor gradus majori semper subditus fiat, ita ut Diaconi absque Episcopo vel Presbytero baptizare non præsumant, nisi prædictis fortassis officiis longius constitutis, necessitas extrema compellat, & ut gratiam sacræ communionis post Presbyteros accipiant, aut Episcopo aut Presbytero porrigente, sed nec sedere in medio Presbyterorum Diaconis liceat, nec etiam coram Presbytero sedere audeant, sed jussione Presbyteri sedeant. Similiter quoque mandant ut Diaconis honor exhibeatur ab obsequentibus, id est, Subdiaconis & omnibus Clericis. De Presbyteris verò in Decretis Gelasij Papæ ita scriptum est: *Nec minus etiam Presbyteros contra suum modum tendere prohibemus, nec episcopali fastigio debita sibi met audacter assumere, nec consuecendi chrismatibus, non consuecendi pontificali adhibende sibi met arripere facultatem; non presente quolibet antistite, nisi fortasse jubeatur, vel orationis vel actionis sacræ suppetere sibi præsumat esse licentiam; neque sub ejus aspectu, nisi jubeatur, aut sedere præsumat, aut venerabilia tractare mysteria; nec sibi meminerit illa ratione concedi sine summo Pontifice Subdiaconum vel Acolythum jus habere faciendi; nec prorsus dubitet, si quicquam ad episcopale ministerium specialiter pertinens suo motu putaverit exsequendum, continuo se presbyterij dignita-*

*Decretis Gelasij
cap. 6.*

te & sacra communione privari.

De Chorepiscopis autem in Ancyrano Concilio ita scriptum est: *Chorepiscopi non licere Presbyteros aut Diaconos ordinare, sed nec Presbyteros civitatis, sine præcepto Episcopi vel litteris in unaquaque parrochia.* Adtende quod non dicit Chorepiscopis non licere penitus Diaconos aut Presbyteros ordinare, sed non aliter licere nisi ex præcepto Episcopi sui vel litteris in unaquaque parrochia.

Item in Antiocheno Concilio sic legitur: *Qui in vicis vel possessionibus Chorepiscopi nominantur, quamvis manus impositionem Episcoporum perceperint, & ut Episcopi consecrati sint, tamen sancta synodo placuit ut modum proprium recognoscant, & gubernent subjectas sibi Ecclesias, earumque moderamine curaque contenti sint, Ordinent etiam Lectores & Subdiaconos atque Exorcistas. Quibus promotiones ista sufficiant. Nec Presbyterum verò nec Diaconum audeant ordinare præter civitatis Episcopum, cui ipse cum possessione est subjectus.*

Cum autem Chorepiscopos manus impositionem Episcoporum percipere dicit, & quod sicut Episcopi consecrati sint, cur cum consensu Episcoporum quibus subjecti sunt, consecrationes sacrorum ordinum eis facere non licet, & cum chrismate sacro fideles consignare? Vanum est enim quemquam consecrationem episcopalem habere, si ministerium Episcopi ei non licet agere. Ad quid ergo invocatur Spiritus sanctus ab Episcopo ordinatore, ut sanctificationem personæ ordinandæ tribuat, si ipse invocator & ordinator post consecrationem quam rite peregit, mox reprehenderit? Numquid Deum irideri, cujus donum poscit, cum postea ipsud donum spreverit? Numquid hæc calumnia, qua Domini sanctificationem inludit, ad ipsum auctorem sanctificationis pertingit? Planum est ergo quod in Spiritu sancto per Verbum Dei omnis sanctificatio adimpletur. Et quare non pertimescit blasphemare & derogare Spiritus sancti potentia, cum scriptum sit: *Qui dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei. Qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in hoc seculo neque in futuro.* Vnde Petrus Apostolus, in actibus Apostolorum, cum Cornelium centurionem & eos qui secum erant videret accepisse gratiam Spiritus sancti, Iudæos contra se altercantes pro eo quod ad gentes introiret & manducaret cum illis, tali responso refutat, dicens: *Si ergo eandem gratiam dedit illis Deus sicut & nobis qui credidimus in Dominum Iesum Christum, ego quis eram qui possem prohibere Deum? His auditis, tacuerunt, & glorificaverunt Deum, dicentes: Ergo gentibus Deus penitentiam ad vitam dedit.*

Quem ergo Deus dono Spiritus sui honorat, non est rectum ut ab hominibus dehonoretur; nec debet quisquam pro calumnia deputare quod divina dispositione constat ordinatum esse. Quæ enim à Deo sunt, ordinati sunt. Proinde nec inferioribus Episcopis dignitas proprii gradus tollitur, cum Metropolitanò totius provinciæ cura delegatur. Nam sine eo in provincia Episcopum ordinare, nec generale Concilium convocare, nec quicquam aliud ceteris Episcopis licet in provincia agere, nisi quantum constat ad singulorum parrochias & episcopatus pertinere. Si enim in Episcoporum ordine Chorepiscopos non liceret habere, nullatenus inter trecentos decem & octo patres qui in Nicæno Conciliò adfuerunt adnumerarentur, in quorum catalogo amplius quàm duodecim Chorepiscopi inserti sunt; ubi nullus Presbyterorum vel Diaconorum in numero præfinito patrum, sed solummodo Metropolitanì & Episcopi atque Chorepiscopi nominatim recensiti inveniuntur.

Ad quid enim Episcopus cujuslibet civitatis Chorepiscopum sibi vult ac decernit ordinare, si ipsam ordinationem suam nullam efficaciam arbitratur habere? Dicit enim Apostolus: *Beatus qui non iudicat semetipsum in eo quod probat. Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est; quia non ex fide. Omne autem quod non est ex fide, peccatum est.* Hanc quidem sententiam non ad ciborum solummodo qualitatem & differentiam discernendam, sed ad omnem ambiguitatem & duplicitatem tollendam prolarat esse intellegimus; ut non sicut parvuli fluctuantes in omni vento doctrinæ, sed sani & stabiles in fide, & firmi in apostolica doctrina. Vir enim duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis. Et qui hæsitat, similis est fluctui maris qui à vento movetur & circumfertur. Non ergo æstimet homo ille quod accipiat aliquid à Domino. Ait enim ipsa Veritas in evangelio: *Amen dico vobis, quicquid orantes petitis, credite quia accipietis & veniet vobis.* Omnia enim possibilis sunt credenti. Quia fides vera rectè credentem salvat, & iustus in fide sua vivit, illa videlicet quæ per dilectionem operatur.

Hoc enim sanctorum patrum prudentia posteris suis prævidit, & sacra canonum auctoritas instituit, ut dissensio & schismata in Ecclesia Dei non fierent, sed magis unitas & concordia pacis inibi prævaleret, & ideo cuique ordini juxta mensuram suam officium delegavit, ut per studium humilitatis & dilectionis pax Christiana & concordia in populo Dei perseveraret. De quo & ipsa

Veritas, discipulos suos ad imitationem sui provocans, ait: *Tollite iugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suave est, & onus meum leve est.* Hoc iugum per caritatem fideles sociat, non per contentionem dissipat; hocque onus non opprimit se portantem per ponderis gravitudinem, sed magis sublevat ac sustentat per solatij conlationem.

Nihil ergo juvat reprehensores hos & vaniloquos magistros quod ad defensionem erroris sui illud de actibus Apostolorum sumere nituntur, quod Petrus & Iohannes missi sint ab Apostolis de Hierosolymis in Samariam ut imponerent manus illis qui à Philippo baptizabantur, quatinus acciperent Spiritum sanctum; quoniam aliter hoc fieri non decebat quàm ut Apostoli impleverent & perficerent ea quæ à ministro eorum bene cæpta fuerant. Non enim Philippus hic unus de duodecim, sed unus de septem Diaconibus erat, qui ab Apostolis paulò antè ordinati sunt, qui & in catalogo septem Levitarum primus post Stephanum ante alios adnumeratus est. Vnde post Stephanum necem, statim ad Philippi actus explicandos scriptor historiæ videtur transire, ita dicens: *Facta est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia quæ erat Hierosolymis; & omnes dispersi sunt per regiones Iudææ & Samariæ, præter Apostolos. Curaverunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super illum. Saulus verò devastabat Ecclesiam, per domos intrans; & trahens viros ac mulieres, tradebat in custodiam. Igitur qui dispersi erant pertransibant, evangelizantes verbum Dei. Philippus autem descendens in civitatem Samariæ, predicabat illis Christum. Intendebant autem turbe his quæ à Philippo dicebantur, unanimiter audientes, & videntes signa quæ faciebat. Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna, exibant. Multi autem paralytici & claudii curati sunt. Factum est autem magnum gaudium in illa civitate. Et non multò post: Cum autem, inquit, audissent Apostoli qui erant Hierosolymis quia recepit Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Iohannem. Qui cum venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum sanctum. Nondum enim in quempiam illorum supervenerat; sed baptizati tantum erant in nomine Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Idem etiam Philippus baptizavit eunuchum Candacis Reginæ Æthiopum, sicut consequenter narratur. Et post discessum ejus pertransiens, evangelizabat civitatibus cunctis, donec veniret Cæsaream. De quo Lucas alibi mentionem facit,*

Ier. 11.

Eph. 4.

Iac. 1.

Mart. 11.

Ier. 1.

cum transitum Pauli ad Hierusalem enumerasset, ita dicens: *Alia autem die profecti, venimus Cesaream; & intrantes domum Philippi Evangeliste, qui erat unus de septem, mansimus apud eum. Huic autem erant filie quatuor prophetantes.*

Vnde apparet quod iste Philippus non fuit Episcopus, neque Chorepiscopus, sed tantum Diaconus & Evangelista. Si enim Chorepiscopus esset, nequaquam scriptor historiae hoc tacuisset. Necdum enim Apostoli ab invicem discesserant, ut in singulis provinciis sive civitatibus Episcopos aut Chorepiscopos ordinarent, sed in Hierosolymis tantum manentes predicabant verbum Dei, donec Spiritus sancti dispositione cogente, ad predicandum gentibus per orbem directi sunt; sicque omnis ordo ecclesiasticus in singulis locis juxta eorum dispensationem distributus, haecenus in Ecclesia catholica servatur. Et sicut una fides, unum baptisma, una religio, à Christianis in toto orbe tenetur; ita unius ejusdemque Spiritus sancti distributione pax & concordia in electis Dei ubique firmiter corroboratur, omnisque discordia procul pellitur; quoniam, juxta Apostolum, quicumque spiritu Dei aguntur, hi filii sunt Dei; qui autem spiritum Christi non habet, hic non est ejus. Vnde idem doctor gentium nos admonet, dicens: *Obsecro itaque vos ego vincit in Domino ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in caritate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, unum corpus, & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestre.*

Convenit autem quibusque fidelibus & membris corporis Christi ut honore se invicem praeveniant, alterutrum se sufferant; ne, contra Apostolum, efficiantur inanis gloriae cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes; sed magis unanimes omnes sint, in oratione compatiens, fraternitatis amatores, misericordes, humiles, & nihil agant per contentionem; quia non est dissensionis Deus, sed pacis. Haec enim tantummodo nobis contendendi regula ex praecepto dominico conceditur, ut contendamus per angustam portam intrare, & arctam viam incedere quae ducit ad vitam, non latam & spatiosam quae ducit ad mortem. Si enim bonae devotionis & mansuetudinis indicia per humilitatis atque obedientiae praebemus officia, veri imitatores Dei effecti, Christi Domini sequimur exempla: qui, cum adhuc peccatores essemus, pro impiis servis mortuus est, justus pro injustis, ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, vivifica-

tos autem spiritu; qui destruxit quidem mortem, inluminavit autem vitam & incorruptionem per evangelium. Excelsus inter angelos, humilis inter homines ministrare voluit, non ministrari. Vnde in caena mystica discipulorum pedes lavit, & linteo quo erat praecinctus terxit, peccatores in convivium recepit, & cum publicanis & peccatoribus manducavit, peccatricem mulierem ad se accedere permisit, & lavare lacrymis ac tergere capillis pedes suos consensit, nihil veritus Pharisaeorum superstitionem reprehensionem. Propter quod injustis quereimoniis eorum ita respondit, dicens: *Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Et item: *Non veni vocare justos, sed peccatores.* Et alibi: *Filius, inquit, hominis venit salvare quod perierat.* Et rursum: *Non enim venit filius hominis ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.*

At contra, si despectis ceteris fratribus nostris atque conservis in sublime volumus extolli, ac soli potentes & gloriosi cupimus ab hominibus videri, sine dubio illius imitatur jaectantiam qui despectis ceteris sacris angelorum turmis, ad similitudinem Dei non per humilitatem sed per jaectantiam voluit sublimari, cum dixit: *Ascendam in caelum super altitudinem nubium, & ponam thronum meum ad aquilonem, & ero similis Altissimo.* Vnde meritò de sublimitate angelica projectus in inferni tartarum, draco perfidus traxit secum tertiam partem syderum: ubi & nos, si ejus sequimur vacordiam, propter mentis nostrae superbiam à sanctorum societate expulsi, pœnas gehennae cum illo lueamus aeternas.

Quomodo autem tam praelatis quam etiam subditis agendum sit, Ecclesiae pastor Petrus in epistola sua ostendendo commonet, dicens: *Seniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior & testis Christi passionum, qui & ejus quae in futuro revelanda est gloria communicator, pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coacte sed spontaneè secundum Deum; neque turpis lucri gratia, sed voluntariè; neque ut dominantes in cleris, sed forma facti gregi ex animo; ut cum appaverit princeps pastorum, percipiatis immarcescibilem gloriae coronam. Similiter adulescentes, subditi estote senioribus. Omnes autem invicem humilitatem insinuate; quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.*

Quapropter necessarium mihi videtur ut omnes humiliemus nos sub potenti manu Dei, quatinus ipse nos exaltet in tempore visitationis; & quisquis in majore dignitate ex electione divina se positum agnoscit, commilitones suos ac comministros omni honore

Act. 11.

Ephes. 4.

Matth. 7.

1. Pet. 3.

Luc. 7.

Matth. 3.

Matth. 11.

Job. 1.

1. Pet. 1.

1. Pet. 5.

1. Pet. 5.

honore dignos arbitretur, & ex mutua dilectione locum eis præbeat proficiendi ac bene operandi: quia venient dies quando non honoris dignitates, sed bonorum operum à nobis requirentur actiones. Filius enim hominis venturus est in gloria patris sui cum angelis suis. Et tunc reddet unicuique secundum opera ejus. Omnes simul stabimus ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum. Qui autem inferioris gradus est, non majora & quæ ad se non pertinent per elationem appetens tentet, sed contentus sit officio quod sibi divina ordinatio voluit conferre; & ita rite credendo, ac rectè docendo, benèque operando, quotidie in Domino proficiat, ut ministerij sui bonum præmium consequatur. Qui enim bene ministraverit, gradum sibi bonum acquirit. Vnde ipsa Veritas ait: *Qui mihi ministrat, me sequatur; & ubi sum ego, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum pater meus qui est in celis. Et alibi: Volo, inquit, Pater, ut ubi sum ego, ibi sit & minister meus.*

Grandis honor est Christi ministrum esse. Vnde & grande præmium bene ministrantem sequitur, ita ut cum Christo & sanctis angelis ejus in cœlesti beatitudine sine fine lætetur. Atque ideo non convenit servis Christi contendere de sublimitate honoris, sed magis certare de utilitate sanæ prædicationis & assiduitate bonæ operationis; ut populus Christi audiat ex ore eorum verbum rectæ fidei, & videat in actibus eorum bonum exemplum per humilitatis indicium; quia, juxta Veritatis sententiam, omnis qui se exaltaverit humiliabitur, & qui se humiliaverit exaltabitur.

Qui enim gradum honoris in Ecclesia Christi acceperunt, quomodo vivere & quid agere debeant, audiant ipsum Dominum ostendentem atque præcipientem. *Sint, inquit, lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes; & vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur à nuptiis: ut cum venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei. Et quale eis præmium taliter facientes in futuro sequatur, mox subjungit, dicens: Beati servi illi, quos, cum venerit dominus, invenerit vigilantes. Amen dico vobis quod præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et paulò post: Quis putas est, inquit, fidelis dispensator & prudens quem constituit dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille servus, quem cum venerit dominus suus, invenerit ita facientem. Verè dico vobis quia super omnia quæ possidet constituet illum. Non enim piger & he-*

betibus doctoribus & de primatu hujus mundi atque divitiis certantibus tale præmium promittitur, sed bene laborantibus, & dignè Deo servientibus. Non est enim æquum ut conlatio sacri ordinis servis Christi fiat causa elationis & terrenæ voluptatis, quia nec in ipsius magistri nec discipulorum ejus dictis sive exemplis aliquid hujusmodi reperiunt.

Quomodo autem de Christi moribus nos instruat Paulus Apostolus audiamus: *Hoc enim sentite in vobis & quod in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo; sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Humiliavit semetipsum, factus obediens Patri usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus illum exaltavit, & donavit illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genu flectatur cœlestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris. Hic ergo discipulis suis præcepit dicens: Nolite solliciti esse, dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur. Hæc omnia gentes inquirent. Scit enim pater vester quia his omnibus indigetis. Quærite autem primum regnum Dei & justitiam ejus, & hæc omnia adicientur vobis. Qui non renuntiaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam. Qui autem perdidit animam suam propter me, inveniet eam. Quid enim prodest homini si universum mundum lucretur, anima verò sue detrimentum patiatur? & cetera.*

Hinc & Petrus exhortans fideles, in epistola sua ait: *Succincti lumbos mentis vestre, sobrii, perfectè sperate in eam quæ offertur vobis gratiam in revelatione Iesu Christi, quasi filij obedientiæ, non configurati prioribus ignorantie vestre desideriis, sed secundum eum qui vocavit vos sanctum, & ipsi sancti in omni conversatione estote; quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum. De quo & Iohannes ait: Nolite diligere mundum neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo; quoniam omne quod in mundo est, concupiscentia carnis & concupiscentia oculorum est & superbia vitæ, quæ non est ex Patre, sed ex mundo est. Et mundus transiit, & concupiscentia ejus. Qui autem facit voluntatem Domini, manet in æternum. Hinc Paulus ait: Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore ad obediendum desideriis ejus; sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis pec-*

Rom. 13.
Rom. 14.
Rom. 15.
cato; sed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis
viventes, & membra vestra arma justitiæ Deo.
Et iterum: Carnis, inquit, curam ne feceritis
in desideris. Et rursum: Non ergo amplius in-
vicem judicemus; sed hoc judicate magis, ne
ponatis offendiculum fratri vel scandalum. Et
item: Debemus autem nos firmiores imbecillita-
tes infirmorum sustinere, & non nobis placere.
Unusquisque vestrum proximo suo placeat ad
edificationem.

Si autem secundum hujusmodi doctrinam
conformemus nos exemplis obedientiæ, hu-
militatis, & mansuetudinis Christi, confi-
derantes singuli non quod nobis sed quod
aliis utile est, nec cupiditatibus istius mundi
atque inlecebris voluptatum operam da-
mus, nulla erit inter nos contentio de subli-
mitate honoris & inani jactantia terrenæ
potestatis, nec conflictus nequam de qua-
estu nefando præsentis seculi; sed erit firma
pax & concordia inter nos, exerceturque
unanimitè cultus pietatis, & religio sancta
& immaculata coram Deo & salvatore no-
stro sine reprehensione custoditur. Et ita
omnia membra corporis Christi erunt in
pace, expectantes supernam gloriam in re-
velatione Domini nostri Jesu Christi, quem
cum non videmus, diligimus, in quem nunc

quoque non videntes credimus, & exultan-
do speramus quòd in adventu ejus percipia-
mus finem fidei nostræ salutem animarum
nostrarum.

Igitur quia ordo præteritæ narrationis
vestræ & responsionis parvitatis nostræ hoc
exigebat ut contra tam ineptum conflictum
Sacerdotum atque scandalum plebis aliqua
de scripturis sacris atque orthodoxorum pa-
trum sententiis excerpemus, quæ ostende-
rent ac declarando manifestarent quòd ser-
vos Christi non oportet litigare, sed man-
suetos esse ad omnes, docibiles, & patien-
tes, fecimus quod agendum esse censuimus,
& in brevi libello hæc omnia comprehen-
dentes, sanctitati vestræ dirigere curavimus;
perentes ut si dignum ducatis hunc relege-
re, ea quæ ibi rectè posita sint vestra aucto-
ritate confirmetis, si qua autem reprehen-
sione ibi digna videantur, ignorantem ve-
stra prudentia instruat; quatinus labor nos-
ter per omnia non inanis fiat, & studium
doctrinæ vestræ multiplici mercede ab om-
nium bonorum datore remuneretur.

Sanctitatem vestram omnipotentis Dei
gratia in æternum conservare dignetur, ve-
nerande Præsul, memorem nostri.

~~~~~

HRABANI MAURI

LIBER

DE REVERENTIA FILIORVM

erga patres & subditorum erga Reges.

OPVSCVLVM HRABANI MAURI
ad Hludovicum Imperatorem in XII. capitulis
comprehensum.

I. **D**E honore parentum & subje-
ctione filiorum.

II. De his qui parentes suos
vel majores contemnendo dis-
piciunt.

III. Quòd regie dignita-
ti honor sit & obedientia ab omnibus deferenda,
contumacia autem superborum disciplina coër-
cenda.

IV. Quòd non liceat filiis parentes suos de
hereditate & possessione propria expellere atque ab
eis aliquid per vim seu fraudem auferre.

V. Quòd malum avaritiæ & cupiditatis maxi-
mè detestandum sit.

VI. De justis judiciis in omnibus rebus & per-
sonis observandis.

VII. Quòd omnino de temerariis judiciis ab-
stinendum sit.

VIII. De administratoribus secularium ju-
diciariorum quid sentiendum sit.

IX. Quòd illi qui se peccatores generaliter fa-
tentur, & tamen ab aliis manifestè argui non pos-
sunt, nullo modo sunt judicandi atque dam-
nandi.